

עין משפט
נר מצוה

קא :

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

מסורת הש"ס

בא א מ"י מ"ו מהלכות
נות המורה הלכו ו
וסידי מהל' סנהדרין הלכה
י ופי' מהל' מלכים הלכה
:7

תורה אור השלם

1. גם אלה משלי שלמה
2. ודבר יי אל מנשה
3. ודבר יי אל מנשה
4. ודבר יי אל מנשה
5. ודבר יי אל מנשה
6. ודבר יי אל מנשה
7. ודבר יי אל מנשה
8. ודבר יי אל מנשה
9. ודבר יי אל מנשה
10. ודבר יי אל מנשה

גם אלה משלי שלמה אשר העסיקו אנשי חוקיה כדקיימא לן בהשואפין בבבא בתרא (דף טו.) חוקיה וסיעתו כמו משלי. מכלל דחוקיה היה מלמד לכל וכדאמרינן (לעיל דף טז.) נעץ חרב על פתח בית המדרש וכל שכן שלמשה בנו לנמוד: **שכלו בעליה**. שלא נאלו לנקש לפני הקב"ה בתפלה אלא נאלו בעליה שאמרו דברים של נחמון שאין להם תשובה: **הברכה אחת היא**. וכי אין לך ברכה יותר. תשובה נישאת השכיני ועלתה לו: **מנשה**. כל בעליה שלא להפסל למקום אלא לנסוף אם לא מושיעני מה העויל לי שקראתי לך יותר מאשר אלהות והיינו דמכיו ויכנע לפני (ה') אלהי אבותיו מכלל דעד השתא לפני אלהות אחרים נכנע: **סוף**. כי אמרינן דהוגה את הסס בנותיותיו אין לו חלק לעולם הבא כגבולין אצל במקדש לא שהי כשם היו מנרמין: **ולשון עגה**. אפילו במקדש לא. לשון עגה לעו שאינו הוגה בנותיותיו כלשון הקדש שגו אלא נעשו לעוין עגה לשון עגה שפה (שפיה סה) מ"ר. ל"א עגה לשון עגה מקום שיש בו חבורת בני אדם שמדברין דברי חול. גבולין קרי חון למקדש ואסור לפרש שם בן ארבעים וששים גבולין עגה חון למקדש ואי עבד אין לו חלק אצל גבולין קדש אינו נענש כל כך וכמקדש הואיל ונהגו להזכיר פירושו אינו נענש: **שירבע עס**. שירבע את ישראל והשפילים: **עשה מריבה בעם**. הירבע אלו עם אלו בעסק עבודת כוכבים זה עובד זה עובד זה מוחה נידו וכלו לדי מחלוקת: **שניבט ולא ראה**. היה סכור להביט יפה ולעמוד על דבר עיקר ולא ראה שטעה כדאמרינן לקמן ראה אש וינאה מאמתו וכו': **נתמכך כננין**. של מזרים שנתנוהו כננין במקום לננה כדמפרש בגדה"ה שאמר לו משה להקב"ה אמה הרעות נגש היה שעבדתי את אלהיך לננין משימין נהיה של ישראל כננין אמר לו הקב"ה קולעס הם מכלין שגלו לפני אילו הם חיים היו רשעים גמורים ואם תרצה מנשה והוא אחד מהן הלך והוליד את מיכה. ל"א נתמכך עסק כננין עד שטעה מך כדאמרינן (פסוק דף יא.) כל

העסק כננין מתמסקן: הוא סבר איכו מליך. ולכן נתמכך שבע בן בכרי וקנן כל ישראל אלו והיה רוצה לתמוך דמכיו במקרא (ש"י כן: איכו מליך. ולכן נעשה יועץ לאבשלום כדי שמשבו המלוכה מדוד לאבשלום ויזן כך ויזן כך יתגבל הדבר ומשבו אלו: **על מי מריבה**. שבען שאמר שמעו נה המוריסים) נענש ולא נכנס לארץ ישראל: **ומנא לן דלא אסי**. ירבעם לעלתה דלמי והכי נמי מפרש לקמיו) נכלהו שלשה מלכים וארבעה הדיוטות: **הוכיח את שלמה**. כדמפרש ואזיל דלמר דוד אביך וכו': **ומפני מה נענש שהוכיחו כרכים**. לביישו: **פרץ פרעות בחומה כדי שיעלו**. (ירדו) ויכנסו כריות: **ואסא גדרם אוסם כדי לעשות אנגריא**. כדי שיכנסו כשערים לידע מי נכנס כדי לגבות ממם לנת פרעה מ"ר. ל"א שפגור השערים ועשה מגדל לנת פרעה על אחד מן השערים וכולם עובדים דרך שם כדי שיהיו מנזיין עמה לנכרה ולעבדה. כל עבודת בית המלך קרי אנגריא. ל"א שהיה רגיל שלמה לטגור לתמוה העורה ומנזיע מפתחות בידו ולרכי של מלך לישן ג' שעות ביום ישראל עומדין על העורה עד שיעמוד המלך והמר לו ירבעם אמה רוצה שימנו לך אנגריא לנת פרעה אלהי שמתן להם מפתחות: **איביס** [אם] המלווא. אחת מן הפרעות גדר ומלאו לכותל החומה ובה שם מגדל לנת פרעה ולאנשים שעובדין לה. לעיל מהאי קרא כתיב וירס יד במלך כלומר קס בדברים כנגד המלך ומרד בו: **חלץ ספילין פניו**. שהיה לו לפנות לגד אחר מפני אימת מלכותו ולחלץ שלם בפניו. ל"א חלץ ספילין בפניו לכל להתירם כנגדו בחוקיה: **חלץ ספילין**. אין נכון להיות כנגלי רשע לפני המלך והוא התחיל במרד כן להראות ולומר לו שאינו נהנה כמתן: **גמירי דאין ישיבה**. הלכה למשה מסיני ולא מקרא: **ספויב רשע אצל** לדיק. ואומר להם לעמוד להם ללם אחד בבית אל ואחד בן הסכימו עמו: **אמר לו רשע לדיק סלקא דעסק כנרא כירבעם פלח לעבודם כוכבים אלא לנסיונהו בעי**. אם דעתו שלם עם נחלה כדבר וכן היה מטעה רשע לדיק עד שהיו כולן חתומים שהיו רוצים ושוב לא היו יכולים למורד בהן: ואף

מופא רש"י

דאין ישיבה בעורה.
לחן כבוד שמים בך,
ואפילו מלאכי השרת אין
לם שם ישיבה כדכתיב
(ישעיהו) עומדים מלפניו
(דניאל) קרבת על חד מן
קמיא (סוטה) ח: א:
שאלמר (דברים) יח: עמוד
לשרת העומדים שם לפני
ה' (יוחא) סס: ולא מלני
כה ישיבה שם. אלא
למלכו בית יהודה.
שעניו כתיב ישיבה שמת
(ש"י) ויבא המלך דוד וכו'
(ש"י) וכו' וכו' סס

ממעל פני אדמה להכחיד בעולם הזה ולהשמיד לעולם הבא אמר רבי יוחנן מפני מה זכה ירבעם למלכות מפני שהוכיח את שלמה סגר את פרץ עיר דוד אביו אמר לו דוד אביך פרץ פרצות בחומה כדי שיעלו ישראל לרגל ואתה גדרת אותם כדי לעשות אנגריא לנת פרעה ומאי זה אשר הרים יד במלך אמר רב נחמן שחלץ תפיליו אמר רב נחמן גסות הרוח שהיה בו כירבעם שרדתו מן העולם שנאמר ירבעם ירבעם בלבו עתה תשוב הממלכה לכית דוד אם יעלה העם הזה לעשות זבחים בבית ה' בירושלים ושב לב העם הזה אל אדוניהם אל רחבעם מלך יהודה והרגוני ושבו אל רחבעם מלך יהודה אמר ר' גמירי דאין ישיבה בעורה אלא למלכי בית יהודה בלבד כיון דחוו ליה לרחבעם דיתבי ואנא קאימנא סברי הא מלכא והא עברא ואי יתיבנא מורד במלכות הואי וקמלין לי ואולו בתריה מיד ייוועץ המלך ויעש שני עגלי זהב ויאמר אליהם רב לכם מעלות ירושלים הנה אלהיך ישראל אשר העלך מארץ מצרים וישם את האחד בבית אל ואת האחד נתן בן דוד מאי יוועץ אמר רבי יהודה שהושיב רשע אצל צדיק אמר לכו חתמיתו על כל דעבידנא אמרו ליה לכו אמר להו מלכא בעינא למיהוי אמרו ליה הן כל דאמינא להו עבידתו אמרו ליה הן אפילו למפלח לעבודת כוכבים אמר ליה צדיק ח"ו אמר ליה רשע לצדיק ס"ד דנברא כירבעם פלח לעבודת כוכבים אלא למינסינהו הוא דקא בעי אקבליתו למימריה ואף